

STATISTIK 2020:01

Riskkapitalstatistik 2018 – venture capital

I DEN HÄR RAPPORTEN redovisar Tillväxtanalys statistik över formella venture capital-investeringar i svenska portföljbolag år 2018. Dessa uppgick till 3,32 miljarder, en ökning med 43 procent gentemot föregående år. Statistiken är uppdelad på statliga riskkapitalfonder, svenska privata VC-fonder och utländska VC-fonder. Syftet med rapporten är att belysa omfattningen av och förändringarna inom riskkapitalinvesteringar i Sverige.

Dnr: 2013/167

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Torbjörn Danell
Telefon: +46 (0)10 447 44 51
E-post: torbjorn.danell@tillvaxtanalys.se

Förord

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) fick år 2013 i uppdrag att framställa och tillgängliggöra statistik över riskkapitalinvesteringar i Sverige. Som en del i detta uppdrag redovisar Tillväxtanalys statistik över formella venture capital-investeringar (VC-investeringar) i svenska portföljbolag 2008–2018 i syfte att belysa omfattningen och förändringarna inom riskkapitalinvesteringar i Sverige.

Rapporten bygger på datamaterial som tillhandahålls av Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA) i samarbete med Invest Europe.

Statistikrapporten är författad av Torbjörn Danell, Marcus Jernström och Joakim Larsson vid Tillväxtanalys.

Vi vill tacka följande personer som har bistått oss i arbetet: Sten Tärnbro, analytiker vid SVCA, och Isabella de Feudis, VD för SVCA.

Östersund, december 2019

Anne Kolmodin

T.f Avdelningschef, Infrastruktur och investeringar

Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	9
1 Inledning	11
1.1 Några skillnader gentemot tidigare års rapporter	11
1.2 Disposition.....	11
2 Statistik över VC-investeringar 2008–2018	13
2.1 Investeringsvolymer, 2008-2018	13
2.2 Fondgruppernas investeringsmönster, 2008-2018.....	13
2.3 Investeringsvolym per investeringsfas, 2008-2018.....	14
2.4 Investeringsvolym per bransch.....	16
3 Statistik över identifierade portföljbolag	20
3.1 Andelen identifierade portföljbolag	20
3.2 Bortfall	20
3.3 Portföljbolagens storlek och investeringsvolymer.....	21
3.4 Nya investeringar i portföljbolag under 2018	22
3.5 Portföljbolagens lokalisering.....	23
4 Fakta om statistiken	26
4.1 Bakgrund och avgränsningar	26
4.2 Begrepp och definitioner	27
4.3 Investeringsfaser	28
4.4 Fondkategorier vi valt att redovisa.....	28
4.5 Sekretess	29
4.6 Kommentarer på dataunderlaget.....	29
Källor	31
Tabeller.....	31

Sammanfattning

Tillväxtanalys har i uppdrag att varje år redovisa svenska bolags formella investeringar i Venture Capital, VC. Denna rapport omfattar perioden 2008–2018. Statistiken bygger på datamaterial från Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA) i samarbete med Invest Europe. Datamaterialet utgår från fondernas egna bedömningar av portföljbolagens branschtillhörighet (i grova kategorier) och utvecklingsfas (sådd, uppstart, lansering och expansion). Statistiken är uppdelad på statliga riskkapitalfonder, svenska privata VC-fonder och utländska VC-fonder.

Alla data uppdateras och revideras varje år. Då statistiken revideras kan uppgifterna i Tillväxtanalys årliga statistikrapporter skilja sig åt. På grund av systematiska bortfall och sekretess är det inte möjligt att identifiera och följa upp alla portföljbolag.

Investeringarna i svenska portföljbolag ökade markant under 2018

Sedan toppåret 2008, då nästan 5 miljarder kronor investerades i svenska portföljbolag, har investeringsvolymerna minskat. Perioden 2010-2017 var den genomsnittliga årliga investeringsvolymen 2,2 miljarder kronor. Den största avvikelsen skedde 2015 med en investeringsvolym om endast 1,5 miljarder kronor. 2018 var investeringsvolymen 3,32 miljarder kronor vilket är en ökning med 998 miljoner kronor (+43 %) jämfört med året innan.

Ökningen kan förklaras av ökade investeringar ifrån utländska fonder och svenska privata fonder

2018 ökade de utländska fonderna sina investeringar med 63 procent och de svenska privata fonderna med 59 procent jämfört med 2017. Under samma period minskade de svenska statliga fonderna sina investeringar med 11 procent. De utländska fonderna investerade mer än de svenska privata och statliga fonderna tillsammans. Totalt investerade de utländska fonderna 1 674 miljoner kronor, de svenska statliga fonderna 540 miljoner kronor och de svenska privata fonderna 1 114 miljoner kronor under 2018. Resultatet visar att de svenska privata fonderna har ökat sina investeringar i svenska portföljbolag markant. Staten är fortfarande den största investeraren i portföljbolag i den allra tidigaste såddfasen, medan de utländska och svenska privata fonderna i högre grad investerar i de tre andra faserna (uppstart, lansering och expansion).

Livsvetenskap och konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel var de hetaste branscherna under 2018

Branscherna IKT (Informations- och kommunikationsteknik), livsvetenskap och konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel stod för 91 procent av de totala VC-investeringarna under 2018. Investeringarna i IKT minskade jämfört med föregående år medan livsvetenskap och konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel ökade markant. Fördelat på respektive bransch finner vi att 838 miljoner kronor eller 25 procent av de totala investeringarna gick till IKT och 1 348 miljoner kronor eller 40 procent av de totala investeringarna gick till livsvetenskap. 844 miljoner kronor eller 25 procent av de totala investeringarna gick till konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel.

Investeringar i miljöteknik fortsatt svaga under 2018

I huvuddrag är investeringsviljan fortsatt svag inom miljöteknik (Cleantech). Miljöteknikinvesteringarna har minskat avsevärt sedan toppåret 2008 med en investeringsvolym om 700 miljoner kronor. Under åren 2007–2011 uppgav många svenska privata fonder att de investerade i miljöteknik. Sedan 2013 är det främst statliga fonder som uppger att de har investerat i miljöteknikbolag. År 2018 investerades 51 miljoner kronor i miljöteknik och då enbart av statliga och utländska aktörer. Det är en minskning med 22 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Cirka hälften av investeringarna riktades mot portföljbolag som inte fått riskkapital tidigare

År 2018 fick totalt 299 identifierade portföljbolag formella investeringar i Venture Capital. 146 av dessa (49 %) fick det för första gången. Resterande 153 (51 %) hade fått det ett eller flera år tidigare.

Koncentration av riskkapitalet till storstadskommuner

Av de totalt 2 410 miljoner kronor som 2018 investerades gick 2 255 miljoner kronor (94 %) till bolag inom storstadskommuner, 131 miljoner kronor (5 %) till tätorter och 24 miljoner kronor (1 %) till landsbygdskommuner.

Summary

Every year, Tillväxtanalys is required to present a report on Swedish companies' formal investments in venture capital, VC. This report covers the period 2008–2018. The statistics are based on data provided by the Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA) in collaboration with Invest Europe. The data material is based on the funds' own assessments of the portfolio companies' branch/sector affiliation (in broad categories) and development phase (seed, start-up, launch and expansion). A tripartite breakdown is used in the statistics: state venture capital funds, Swedish private VC funds and foreign VC funds.

Because of systematic falloff and confidentiality, it is not possible to follow up the total population of portfolio companies. In addition, since the statistics are reviewed underhand, the data in Tillväxtanalys' annual statistics reports may differ.

Investments in Swedish portfolio companies increased considerably during 2018

Since the peak year of 2008, when almost SEK 5 billion was invested in Swedish portfolio companies, investment volumes have decreased. Over the past eight years (2010–2017), the average annual investment volume has been SEK 2.2 billion. The largest deviation was in 2015 when the investment volume was only SEK 1.5 billion. In 2018, the investment volume was SEK 3.32 billion, an increase of SEK 998 million (+ 43 percent) compared with the previous year.

Increase attributable to increased investments from foreign funds and Swedish private funds

In 2018, foreign funds increased their investments by 63 percent while those by Swedish private funds increased by 59 percent compared with 2017. During the same period, Swedish state funds reduced their investments by 11 percent. Foreign funds invested more than Swedish private funds and state funds combined. All in all, foreign funds invested SEK 1,674 million, Swedish state funds SEK 540 million, and Swedish private funds SEK 1,114 million during 2018. The figures show that Swedish private funds have increased their investments in Swedish portfolio companies considerably. The state is still the main investor in portfolio companies in the earliest phase (seed), while foreign and Swedish private funds invest to a higher degree in the three other phases (start-up, launch and expansion).

Life science and consumer products, services and retail were 2018's hottest sectors

ICT (Information and Communication Technology), life science, and consumer products, services and retail stood for 91 percent of the total VC investment volume in 2018.

Compared with the previous year, investments in ICT decreased while life science and consumer products, services and retail increased considerably. The branch/sector statistics show that SEK 838 million or 25 percent of the total investment volume was placed in ICT while SEK 1,348 million or 40 percent of the total volume went to life science. SEK 844 million or 25 percent of the total investment volume was placed in consumer products, services and food.

Investment in environmental technologies remained slow during 2018

Broadly speaking, eagerness to invest in environmental technologies (cleantech) is still limited. Cleantech investments have decreased substantially since the peak year of 2008 when the investment volume was SEK 700 million. From 2007 to 2011, many Swedish private funds stated they had invested in cleantech. However, since 2013, it has been primarily state funds that have declared they have invested in cleantech companies. In 2018, SEK 51 million was invested in cleantech. This came solely from state and foreign players. That is a decrease of SEK 22 million compared with the previous year.

About half of the investment volume was placed in portfolio companies who had not received venture capital previously

In 2018, a total of 299 identified portfolio companies received formal investments in venture capital. Of these, 146 (49 percent) received VC for the first time. The remaining 153 companies (51 percent) had received VC one year or several years previously.

Concentration of venture capital investment in metropolitan municipalities

Of the total SEK 2,410 million invested in 2018, SEK 2,255 million (94 percent) was placed in companies in the metropolitan municipalities, SEK 131 million (5 percent) in urban municipalities and SEK 24 million (1 percent) in rural municipalities.

1 Inledning

Tillväxtanalys har i uppdrag från regeringen att producera statistik över det private equity-kapital som fonder idag investerar i svenska bolag. Kapitalet kallas ibland även riskkapital eller utvecklingskapital. Denna rapport fokuserar på en särskild del av private equity-kapitalet, så kallade formella venture capital- investeringar (eller VC-investeringar). I rapporten redovisas statistik över VC-investeringar som gjorts i svenska bolag år 2018 med en tillbakablick över åren 2008–2018. Beräkningarna och sammanställningarna som presenteras i rapporten är baserade på data som tillhandahållits från SVCA.

Riskkapital är en samlingsterm för alla investeringar i ett företags ägarkapital.¹ I internationella sammanhang används ofta den breda termen ”private equity”. Begreppet har även fått genomslag i Sverige. Tillsammans med ett sådant riskkapital tillhandahålls i regel även såväl branschkompetens som ett aktivt ägande, med målsättningen att bygga långsiktigt hållbara företag samt att skapa värdetillväxt i dessa. Denna rapport avser private equity-investeringar i onoterade bolag i tidiga tillväxtfaser ofta kallat venture capital.²

1.1 Några skillnader gentemot tidigare års rapporter

- Uppföljningsinvesteringar ingår inte längre i rapporter.
 - SVCA identifierar vad som enklast kan beskrivas som en femte VC-fas. Tillväxtanalys har benämnt denna fas *uppföljning*, och har i föregående års statistikrapporter redovisat investeringar i denna fas jämte de vanliga VC-faserna. Vi lyfter nu helt ut uppföljningsinvesteringarna ifrån denna rapport och redovisar dem i rapportens tabellbilaga. Anledningen är att intresset är störst för den traditionella och internationellt jämförbara avgränsningen av VC (däruppföljningsinvesteringar inte ingår).
- De svenska fonderna delas precis som tidigare upp i näringspolitiska och icke-näringspolitiska fonder. I rapporten benämner vi dem *statliga*, respektive *privata fonder*.
- Tabeller till samtliga figurer i rapporten tillgängliggörs numera via en tabellbilaga som ackompanjerar denna rapport. Tabellbilagan (ett Excel-dokument) finns att ladda hem på samma webbsida som denna rapport tillgängliggörs.³ I tabellbilagan finns de underliggande tabellerna till samtliga figurer i denna rapport.
- Beskrivningen av de olika VC-faserna finns beskrivna i kapitel 4.

1.2 Disposition

I kapitel 2 presenteras grundläggande information om totala VC-investeringar i Sverige åren 2008–2018.

I kapitel 3 presenteras mera detaljerad information om identifierade portföljbolag. Det berör en delmängd av alla investeringar. Specifikt den delmängd av investeringsvolymen som har gått till portföljbolag som har kunnat identifieras (med organisationsnummer).

¹ AIF-förvaltarutredningen (2012). SOU:2012:67, s. 258.

² Se vidare kapitel 4 för mera information om riskkapitalstatistiken och private equity

³ På vår hemsida www.tillvaxtanalys.se: tryck först på länken ”Statistik” och sedan på ”Riskkapitalstatistik”.

I kapitel 4 presenteras mera utförliga fakta om statistiken; dess framtagning och uppbyggnad.

2 Statistik över VC-investeringar 2008–2018

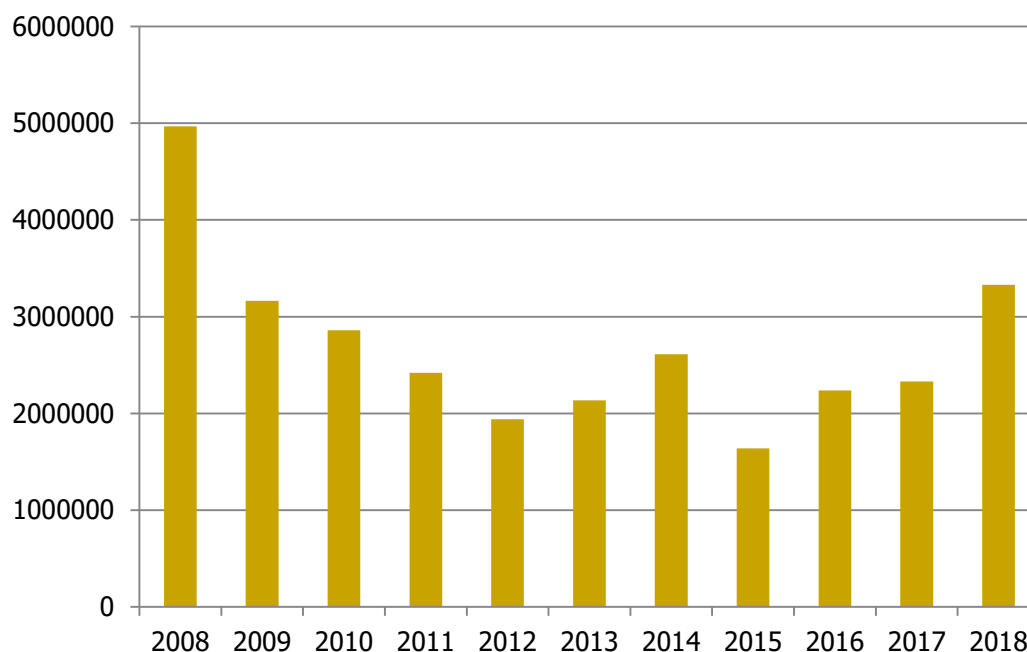
I denna sektion redovisas totala investeringsvolymen.

2.1 Investeringsvolym, 2008-2018

VC-investeringarna ökade markant år 2018

Det kan konstateras att från bottenåret 2015 har vi haft en positiv trend i VC-volymer. Den totala VC-investeringsvolymen till svenska portföljbolag år 2018 var 3,32 miljarder kronor, en ökning med 998 miljoner kronor, eller nästan 43 % gentemot föregående år (Figur 1).

Figur 1 VC-investeringsvolym i svenska portföljbolag per år (tkr)

2.2 Fondgruppernas investeringsmönster, 2008-2018

De utländska fonderna investerade mer än de svenska år 2018

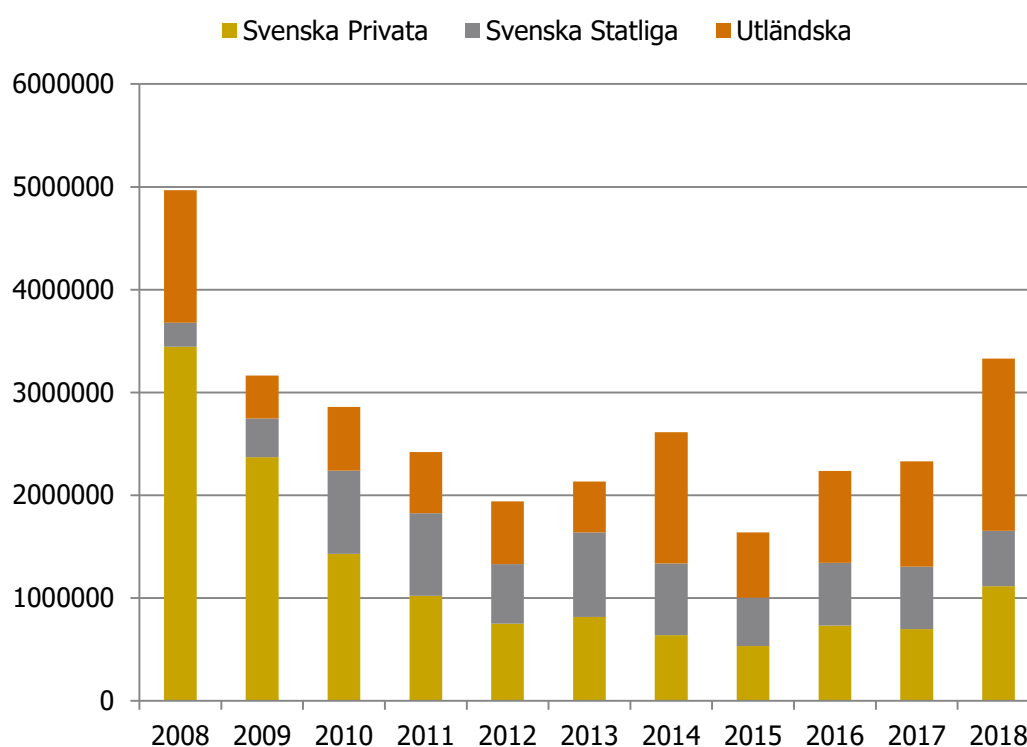
Från 2008 till 2013 så ökade de svenska statliga fonderna sina investeringar medan de svenska privata fonderna och de utländska fonderna minskade sina. Detta innebar att statens andel av de totala VC-investeringarna nästan fyrdubblades under perioden, från 11 procent 2009 till toppnoteringen 2013 på 41 procent. Sedan dess har den statliga andelen legat omkring 25 % varje år. Det statliga riskkapitalinslaget har på så sätt varit betydande under lång period.

Sedan 2014 har de utländska VC-investeringarna i landet tilltagit och den trenden har fortsatt med undantag för 2015. De svenska privata fonderna däremot, som fram till år 2011 stod för över hälften av de totala VC-investeringarna, har under senare år stått för en betydligt mindre andel av de totala investeringarna, och endast 16 % av den totala investeringsvolymen kom ifrån dem år 2017. Under 2018 kan vi se att både de svenska

privata och utländska investeringarna har ökat kraftigt. De utländska investeringarna har ökat från 1,02 miljarder till 1,67 miljarder jämfört med föregående år, vilket motsvarar en investeringsökning på 63 procent.

Om vi bryter ner de totala VC-investeringarna per investerade fondgrupp som investerades år 2018 får vi följande resultat (procentuell skillnad ifrån föregående år inom parentes): De utländska fonderna: 1 674 mkr (+63 %); de svenska statliga fonderna: 540 mkr (-11 %); de privata svenska fonderna: 1 114 mkr (+59 %). De utländska fonderna investerade något mer venture capital i svenska bolag än de svenska fonderna (statliga och privata) sammantaget år 2018 (Figur 2).

Figur 2 VC-investeringsvolym i svenska portföljbolag per fondgrupp och år (tkr)

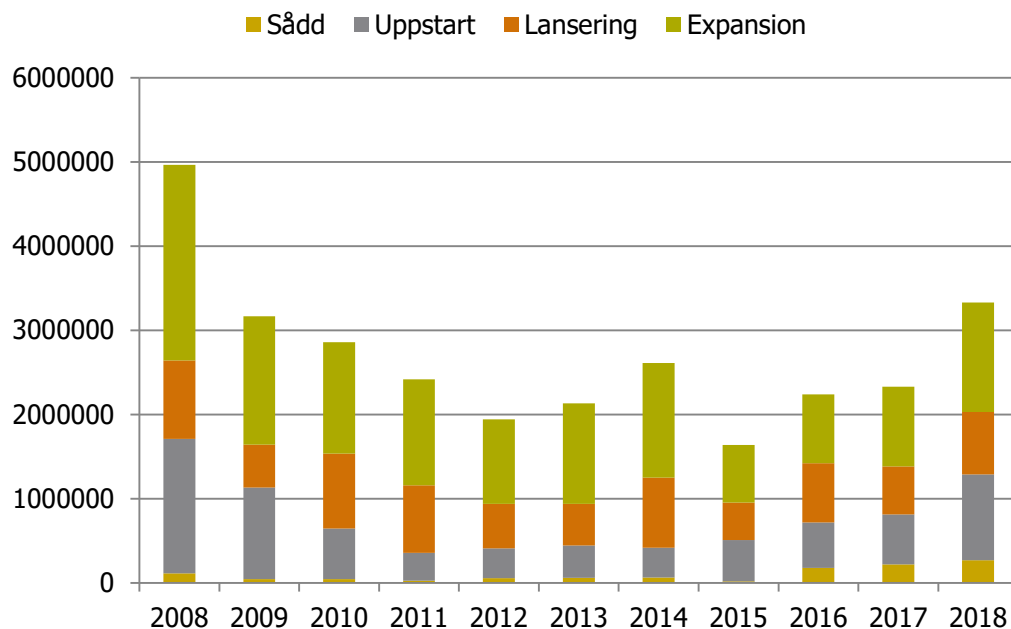
2.3 Investeringsvolym per investeringsfas, 2008-2018

Ökade investeringsvolymerna i alla faserna under 2018

Jämfört med föregående år har investeringsvolymerna ökat i alla faserna under 2018. I absoluta tal investerades mest i uppstartfasen och expansionsfasen⁴. 50 mkr mer i såddfasen, 428 mkr mer i uppstartfasen, 165 mkr mer i lanseringsfasen och 355 mkr mer i expansionsfasen. Per investeringsfas investerades år 2018 (nominell skillnad ifrån föregående år inom parentes): Sådd: 270 mkr (+50 mkr); Uppstart: 1 020 mkr (+428 mkr); Lansering: 739 mkr (+165 mkr); Expansion 1 300 mkr (+355 mkr) (Figur 3).

⁴ Expansionsfasen benämns i data som later stage. Det är därmed en fråga om investeringar i senare fas.

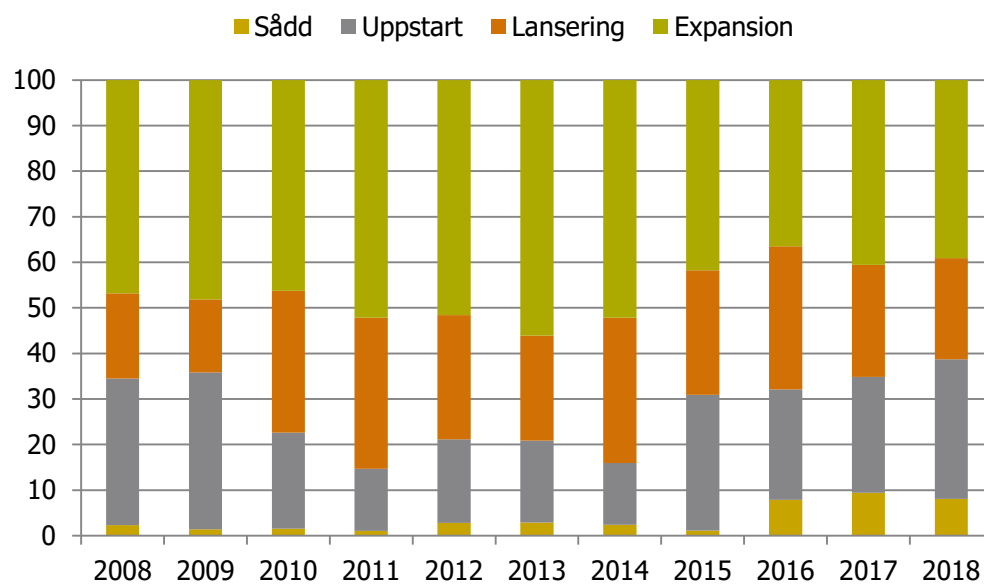
Figur 3 VC-investeringsvolym per år och fas, 2008-2018 (tkr).

Ökade investeringar i framför allt uppstartfasen under 2018

Från bottenåret 2015 kan vi se tilltagande investeringsvolym i såddfasen. De 270 miljoner mkr som investerades i såddfasen 2018 är större än föregående år. Som andel av den totala investeringsvolymen har såddinvesteringar minskat sin andel från 9 procent till 8 procent under 2018. Den andel av den totala investeringsvolymen som ökat mest under 2018 är uppstartfasen (Figur 4).

Figur 4 Andel av VC-investeringsvolymen per fas, 2008-2018

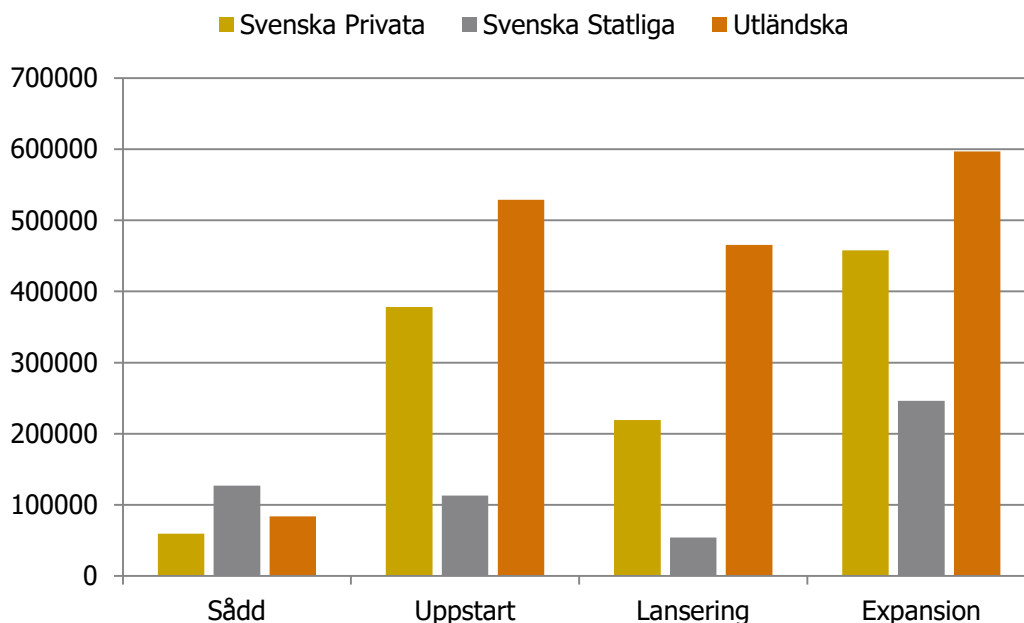

De utländska fonderna har haft stor betydelse för de höga investeringsvolymerna i alla investeringsfaser under 2018

Utifrån ett teoretiskt motiv ska statlig intervention på VC-marknaden vara inriktad på att stödja tidiga faser i tillväxtföretagens utveckling. Detta för att sannolikheten är högre att finansieringsgap uppstår i tidiga faser.⁵

Under föregående år investerade de statliga fonderna mer än andra fondgrupper inom den allra tidigaste fasen: sådd. Detta gäller även för 2018. De statliga fonderna gör dock sina största investeringar i expansionsfasen, men är i jämförelse med de andra fonderna en mindre aktör i just denna fas. Det är intressant att notera att de utländska fonderna utmärker sig genom att investera relativt mycket i alla faser förutom såddfasen. De utländska fonderna investerar mest av de tre fondgrupperna i uppstart, lansering, och expansionsfasen. Både de utländska och svenska privata fondernas investeringar har stor betydelse för att hålla uppe investeringsvolymerna i uppstart, lansering och expansionsfasen under 2018 (Figur 5).

Figur 5 Fondgruppernas VC-investeringsvolym per fas år 2018 (tkr)

2.4 Investeringsvolym per bransch

Livsvetenskap och konsumentprodukter populäraste branscherna under 2018

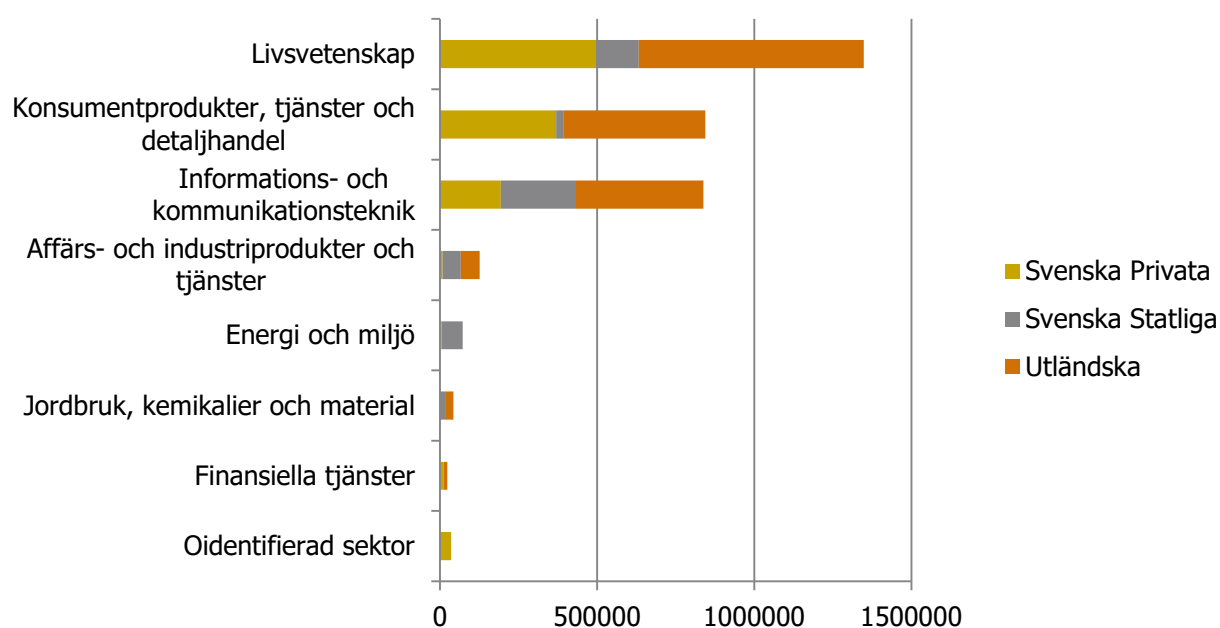
Studerar vi VC-investeringarnas branschriktning har det skett en del större förändringar från föregående år. Inom IKT (Informations- och Kommunikationsteknologi) är investeringsvolymerna på ungefär samma nivå som föregående år. Vi ser dock att investeringsvolymerna har ökat markant inom branscherna livsvetenskap och konsumentprodukter. Dessa investeringsökningar är främst relaterad till de

⁵ Tillväxtanalys (2016), s 95.

investeringsökningar som skett av utländska och svenska privata fonder. Livsvetenskap, konsumentprodukter och IKT är de branscher som de har investerats mest i under 2018.

Totalt står dessa tre branscher för 91 procent av de totala VC-investeringarna. Fördelat på respektive bransch finner vi att 838 mkr eller 25 % av de totala investeringarna gick till IKT och 1 348 mkr eller 40 % av de totala investeringarna gick till Livsvetenskap, samt 844 mkr eller 25 % av de totala investeringarna gick till Konsumentprodukter, tjänster och livsmedel (Figur 6).

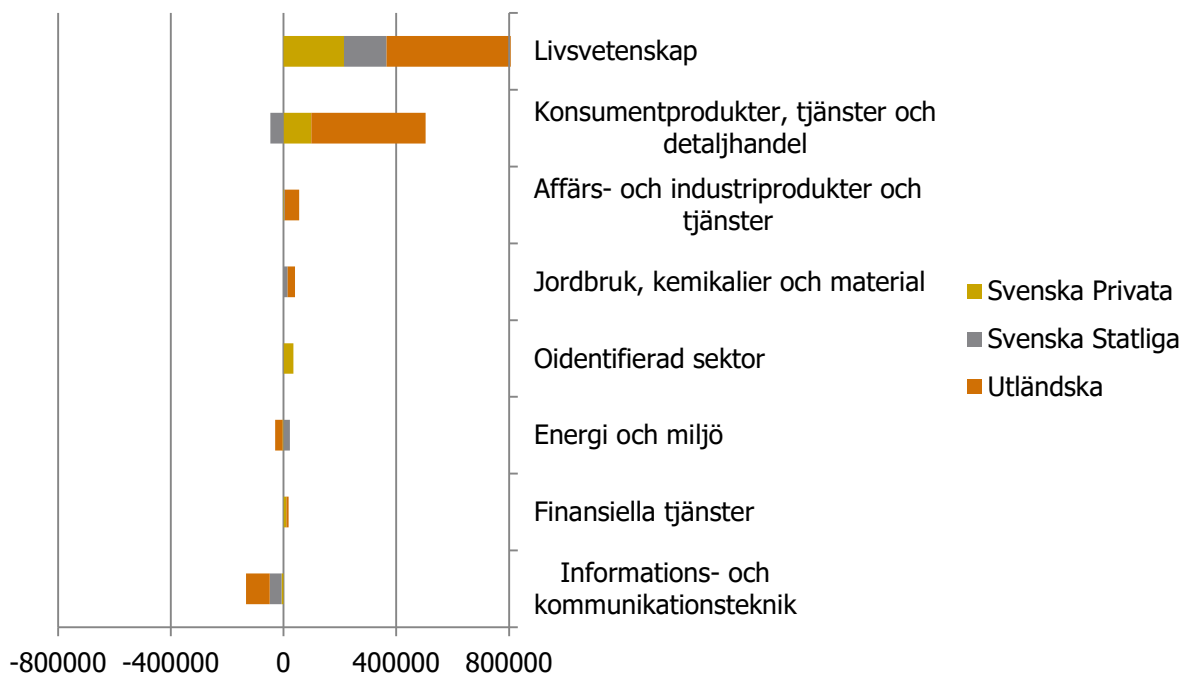
Figur 6 Fondgruppernas VC-investeringsvolym per bransch år 2018 (tkr)

De svenska privata och utländska fonderna ökade sina VC-investeringar i branscherna Livsvetenskap och Konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel

Jämfört med föregående års investeringsvolym per bransch är det mest noterbara en kraftig ökning i investeringar inom branscherna Livsvetenskap och Konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel. Jämfört med föregående år investerades det totalt 812 mkr mer inom branschen Livsvetenskap och totalt 457 mkr mer inom Konsumentprodukter, tjänster och detaljhandel under 2018. Det var främst de utländska fonderna som ökade sina investeringar i dessa branscher jämfört med föregående år (Figur 7).

Figur 7 Skillnaden i VC-investeringsvolym per fondgrupp och bransch år 2018 jämfört med föregående år (tkr).

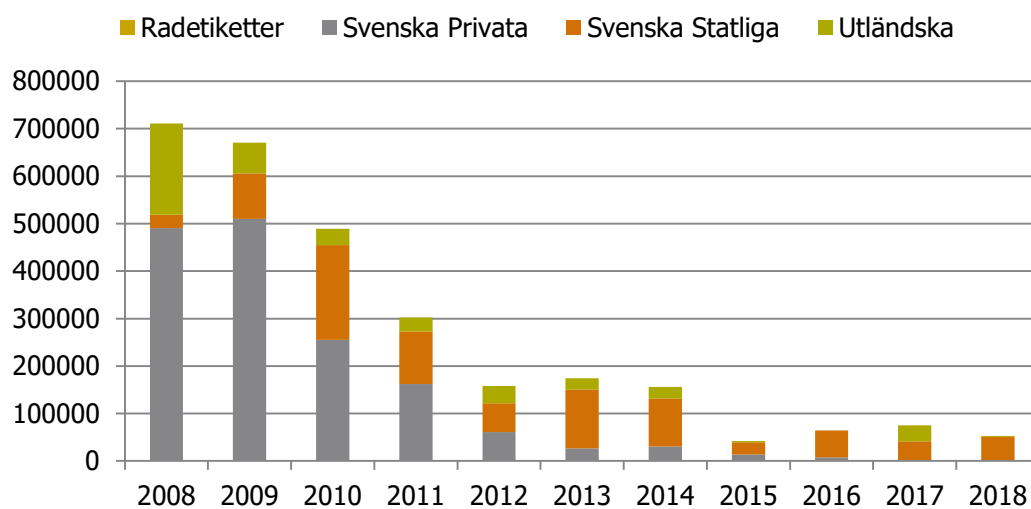
Svagt minskade investeringar inom Cleantech år 2018

Vi har i Europa en hög innovationsaktivitet i den miljörelaterade sektorn generellt och det är därför av vikt att försöka spegla relevanta investeringsförändringar inom den miljödrivna sektorn. Miljöteknikföretagen utgör en central företagsgrupp med avseende på de förväntningar som finns kring länders möjligheter att skapa hållbar tillväxt samt utveckla och exportera ny teknik. Miljöteknikföretagen kan ses som en grupp av företag som i hög grad är fokuserade på att lösa våra globala utmaningar och politiska miljömål. Fokus ligger på att ta fram ny teknik som bidrar till att vi kan få ned energiförbrukning, minska på växthusgaser och öka andelen förnybara energier och bränslen.

För att ta fram statistik som visar utvecklingen inom miljötekniksektorn behöver man kunna identifiera de företag, eller delar av företag, som producerar miljöteknik. Detta är problematiskt för att det är investeringar som berör alla sektorer och blir på så sätt svårt att identifiera. ”Cleantech” är på sätt ingen egen bransch utan investeringarna görs inom alla branscher och kan ses som mångt och mycket ett samlingsnamn för den högteknologiska delen av miljöteknikinvesteringar. Sedan toppåret 2008, då totalt 700 mkr investerades i cleantech, har investeringarna minskat avsevärt. I år har den totala investeringsvolymen minskat ytterligare till 51 mkr.

De svenska statliga fonderna stod för i stort sett hela investeringsvolymen (96 %). De 51 mkr som investerades år 2018 var en minskning gentemot föregående år då 73 mkr investerades i cleantech. Vi har på så sätt en fortsatt låg investeringsnivå inom detta centrala tillväxtområde (Figur 8).

Figur 8 VC-investeringsvolym noterad som "cleantech" per år och fondgrupp (tkr)

3 Statistik över identifierade portföljbolag

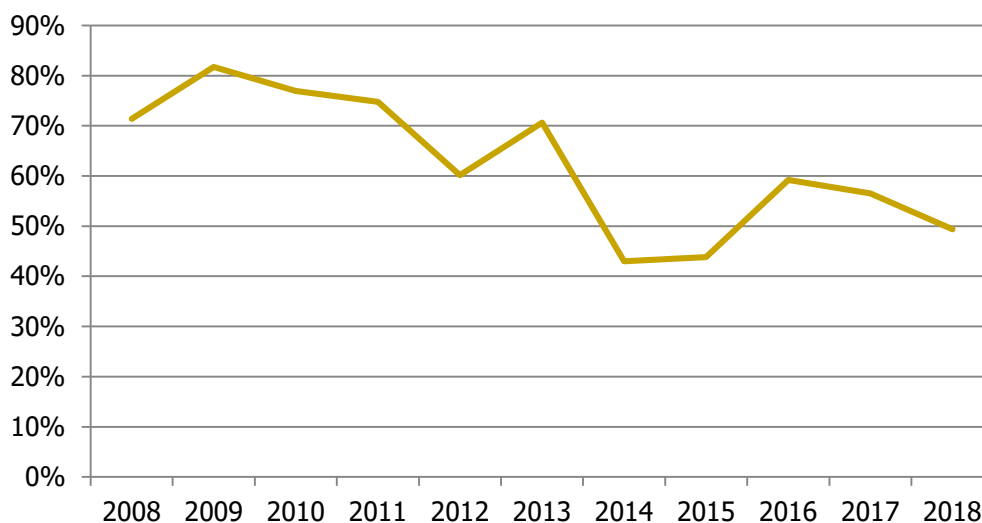
I detta kapitel redovisas statistik över den delmängd av de totala VC-investeringar som har gått till portföljbolag som vi har kunnat identifiera (med organisationsnummer). För denna delmängd av den totala investeringsvolymen kan vi ge information om själva portföljbolagen. Tyvärr finns det systematiska bortfall i vilka portföljbolag som går att identifiera, något som förhindrar en uppföljning av den totala populationen portföljbolag och möjligheterna att dra några slutsatser om hela populationen. Är man intresserad av att få en totalbild av VC-investeringarna se då istället på de data som presenterades i föregående kapitel.

3.1 Andelen identifierade portföljbolag

Vi kommer i kapitlet att redovisa statistik över den delmängd av investeringarna som har gått till identifierade portföljbolag. Av de data som Tillväxtanalys tagit del av, saknas ibland portföljbolagens organisationsnummer. Därför kan vi inte alltid identifiera portföljbolagen. Ett annat skäl till att det i vissa figurer saknas data kan beror på sekretess. Detta får konsekvenser för hur datamaterialet kan redovisas.

Andelen av de totala VC-investeringarna som kan ”identifieras” (knytas till enskilda portföljbolag genom organisationsnummer) för år 2018 är 49 %. (Figur 9).

Figur 9 Andel av VC-investeringsvolymen som gått till portföljbolag som vi kunnat identifiera, 2008-2018

För denna delmängd (49 %) av investeringarna till portföljbolag kan vi ge ytterligare information. Vi kan bland annat visa hur många identifierade portföljbolag som fått investeringar och huruvida de är ”nya” eller inte (dvs. om de tidigare mottagit VC-investeringar eller inte). Genom att kombinera föreliggande statistik med kompletterande datakällor kan även ytterligare information kring portföljbolagen ges, till exempel gällande deras storleksklass (antal anställda) samt var i Sverige bolagen är lokaliserade.

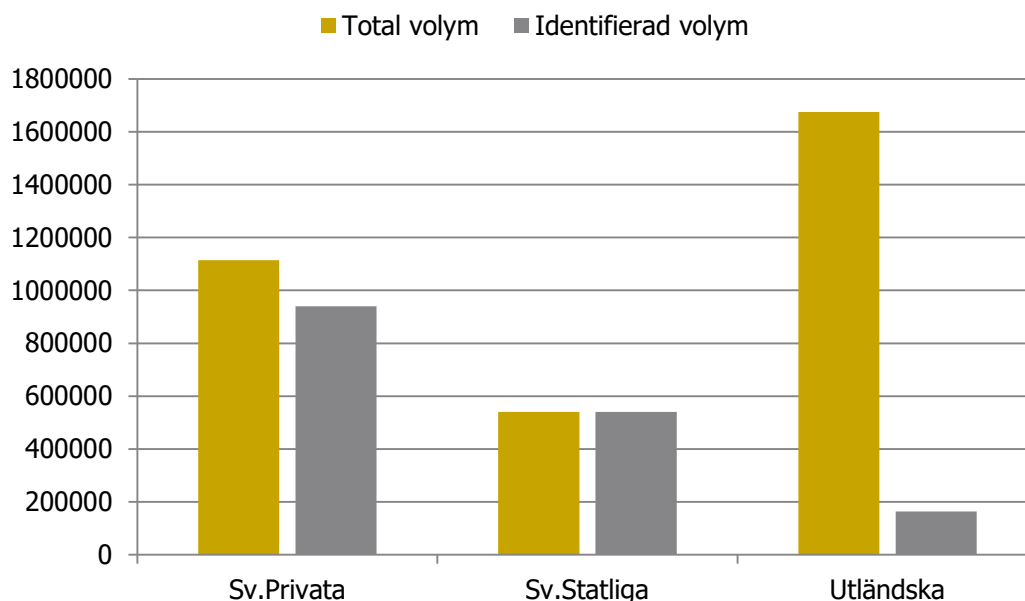
3.2 Bortfall

En sak att ha i åtanke när vi fortsättningsvis uttalar oss om delmängden identifierade investeringar är att denna delmängd inte kan antas vara representativ för totalen. Stor försiktighet bör användas vid tolkningen av dessa data i relation till totalen eftersom de rör

sig om ett systematiskt och icke ett slumpmässigt bortfall. Det finns ett systematiskt bortfall kring vilka portföljbolag (PB) som är icke-identifierbara, vilket leder till ett skevt urval. Under 2018 har det främst varit svårt att identifiera portföljbolag som varit kopplade till utländska fonder. Här har vi endast kunnat identifiera 9,7 % av den totala utländska investeringsvolymen; motsvarande siffra för de svenska statliga fonderna är 100 % och för de privata svenska fonderna 84 %. (Figur 10).

Internationellt har täckning av VC-investeringar förbättras från 2016 tack vare den nya och utökade databasen European Data Cooperative (EDC). Databasen innehåller mer data än tidigare. Den innehåller data insamlad av Invest Europe samt data från PEREP databasen och data insamlad av L'association Francaise des Investisseurs Pour La Croissance (France Invest), Associazione Italiana del Private Equity, Venture Capital e Private Debt (AIFI), Asociación Española de Capital, Crecimiento e Inversión (ASCRI) samt British Private Equity & Venture Capital Association (BVCA). Vi har därmed fått bättre möjligheter att följa upp utländska VC-investeringar, men i dagsläget är sekretessavtal för närvarande inte klara, vilket minskar möjligheten att identifiera många av de portföljbolag som utländska fonder investerat i. Det är framför allt inom de utländska VC-investeringarna som vi har ett stort bortfall, men vi kan även se ett bortfall av portföljbolag som inte gått att identifiera inom ramen för inhemska privata VC-investeringar.

Figur 10 VC-investeringsvolym, samt den delmängd av densamma som har gått till portföljbolag med identifierade organisationsnummer (identifierad volym) per fondgrupp år 2018

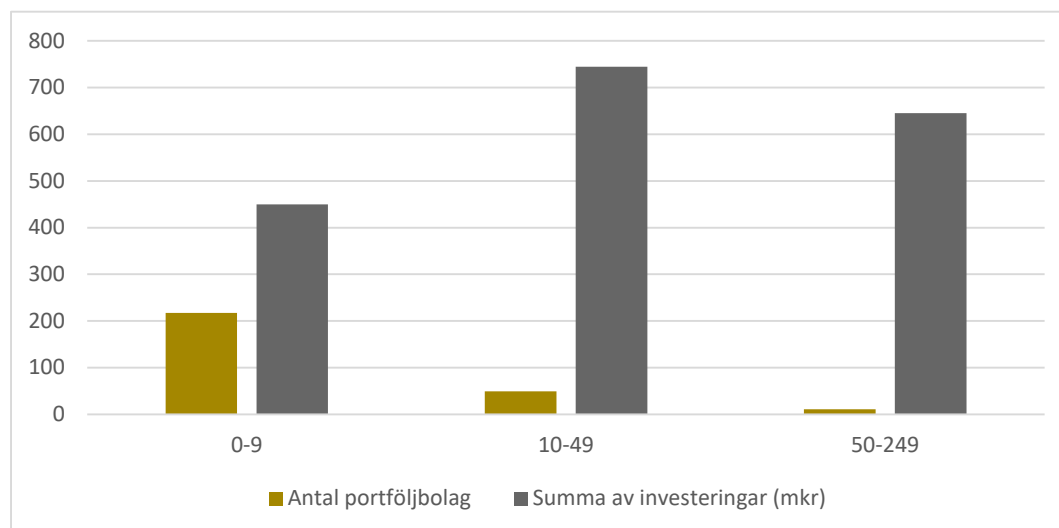
3.3 Portföljbolagens storlek och investeringsvolym

De flesta portföljbolagen var mikroföretag men de medelstora fick mest kapital

Resultaten kring denna fördelning återspeglar i första hand de statliga och privata fondernas inriktning på investeringarna och inte de utländska. De andra fondernas portföljbolag har vi inte kunnat identifiera i tillräckligt hög grad. Fördelat på storlek kan det konstateras att de flesta investeringarna gjordes i små portföljbolag. År 2018 var 217 (78 %) av de identifierade portföljbolagen mikroföretag (0–9 anställda), 49 (18 %) var småföretag (10–49 anställda), 11 (4 %) var medelstora företag (50–249 anställda).

Av de totala investeringarna till identifierade portföljbolag år 2018 gick 450 mkr (24 %) till mikroföretag, 744 mkr (40 %) till småföretag, 654 mkr (35 %) till medelstora företag. Skillnaden från föregående år är att investeringarna har riktats mer i år än tidigare mot gruppen småföretag, 10-49 anställda (Figur 11).

Figur 11 Antal identifierade portföljbolag per storleksklass samt investeringsvolymen till dessa, år 2018

Not. Här redovisas endast data över de identifierade portföljbolagen. Notera också att andelen av investeringsvolymen som har gått till identifierade portföljbolag skiljer sig mellan de olika fondgrupperna (se Figur 10)

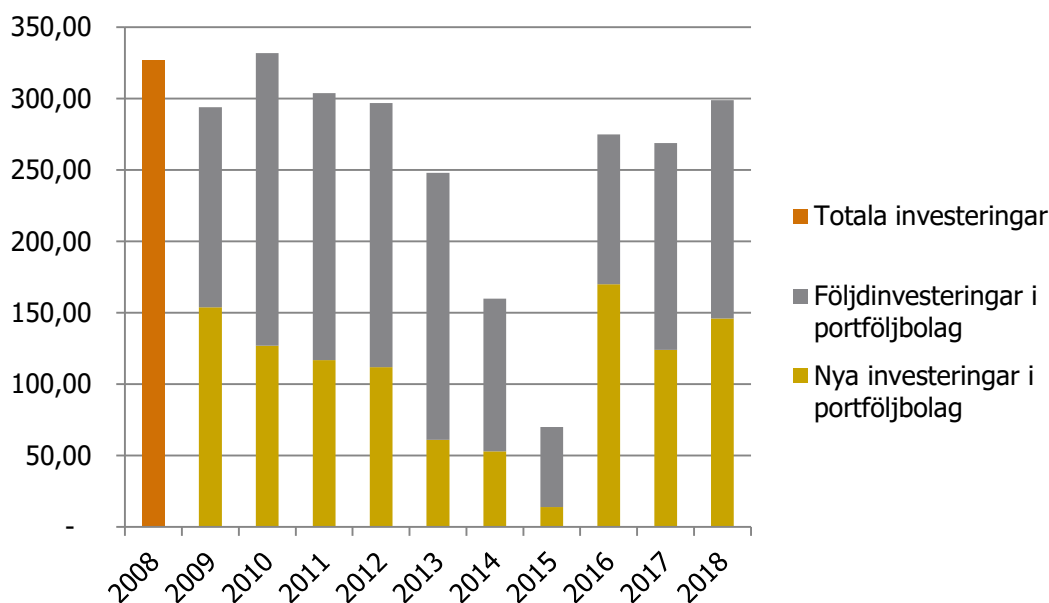
Not. Information om antal anställda är hämtat ifrån Retriever i samarbete med SVCA.

3.4 Nya investeringar i portföljbolag under 2018

Av de identifierade portföljbolagen år 2018 investerade fonderna i hälften av fallen i portföljbolag som inte mottagit några investeringar tidigare

Utifrån att ha identifierat vilka portföljbolag (PB) som har mottagit VC-investering(ar), kan vi skilja på vilka portföljbolag som mottagit riskkapital för första gången ett visst år. År 2018 fick totalt 299 olika identifierade portföljbolag VC, 146 av dessa (49 %) fick det för första gången. Resterande 153 eller 51 procent av portföljbolagen som mottog VC år 2018 hade också mottagit VC ett eller flera år tidigare (Figur 12).

Figur 12 Antal nya kontra följdinvesteringar i portföljbolag under perioden 2008-2018.

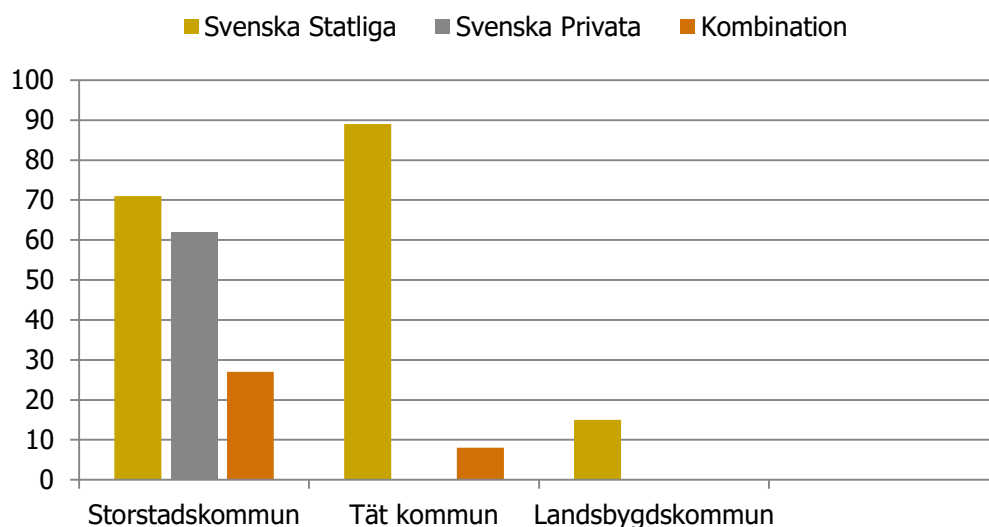
Not. Här redovisas endast data över de identifierade portföljbolagen. Notera att 51 % av den totala VC-investeringsvolymen år 2018 har gått till portföljbolag (organisationsnummer) som inte kunnat identifieras, och att nästan hälften av den totala investeringsvolymen alltså inte är representerad här. Notera också att andelen av investeringsvolymen som har gått till identifierade portföljbolag skiljer sig mellan de olika fondgrupperna (se Figur 10). Det enda som avses med följdinvesteringar är att det har skett investeringar i detta bolag under tidigare år.

3.5 Portföljbolagens lokalisering

59 % av de statliga portföljbolagen är koncentrerade till storstadskommuner

Följande resultat återspeglar i första hand den geografiska spridningen av de statliga och svenska privata fondernas portföljbolag. De utländska fondernas koppling till identifierade portföljbolag är för få och därför inte redovisas av sekretesskäl. Av de 272 identifierade portföljbolagen år 2018 återfinns 160 (59 %) inom storstadskommuner; 89 (33 %) inom tätaste kommuner, och 15 (6 %) inom landsbygdskommuner. Jämfört med föregående år pekar data på att riskkapitalinvesteringarna lett till ytterligare koncentrationstendenser till storstadskommuner. I Figur 13 har vi fördelat detta på de olika fonderna: svenska statliga, svenska privata och kombination (en kombination av fondgrupper med både svenska statliga och privata investeringar). Med största säkerhet är dock portföljbolagskoncentrationen högre i de andra fondgrupperna till storstadskommunerna än vad som gäller för de statliga näringslivsfonderna. Eftersom en stor del av de statliga riskkapitalinsatserna sker med delfinansiering via ERUF (med geografiskt avgränsade fonder på NUTS 2 -nivå) får vi per automatik en regional fördelning över hela Sverige.

Figur 13 Antal identifierade portföljbolag år 2018, fördelat per kommuntyp och investerande fondgrupp

Not. Här redovisas endast data över de identifierade portföljbolagen. Notera också att andelen av investeringsvolymen som har gått till identifierade portföljbolag skiljer sig mellan de olika fondgrupperna (se Figur 10)

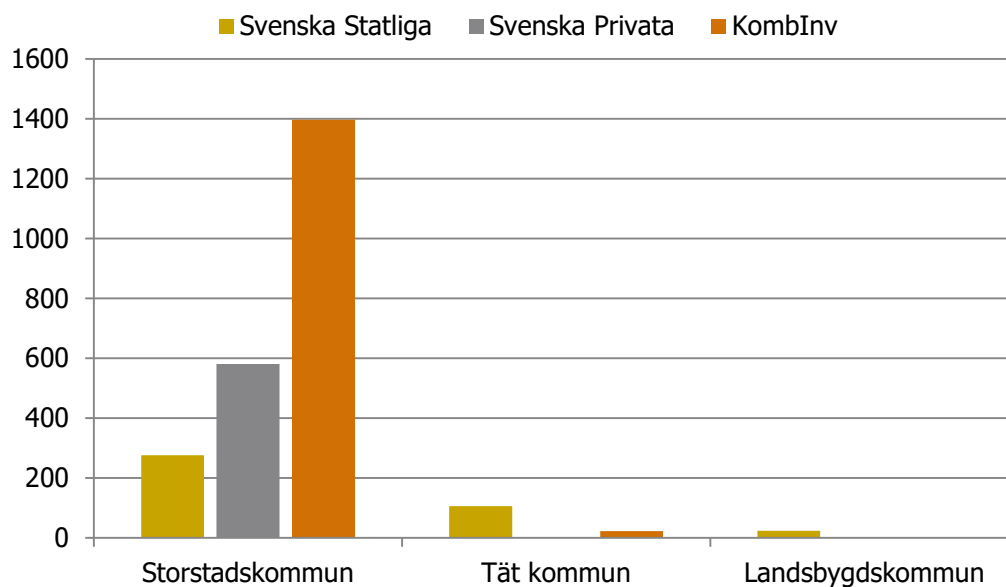
Not. Information om bolagens kommunsäte är hämtat ifrån Retriever i samarbete med SVCA.

Not. Kommuntypsfördelningen beskrivs i Tillväxtanalys (2014). Kommuntypsindelningen är avgränsad utifrån underlagsdata för år 2014.

Portföljbolag lokaliserade till storstadskommuner mottog 94 procent av den totala VC-investeringsvolymen under 2018

Om vi istället för att studera portföljbolagens fördelning undersöker investeringsvolymerna fördelat på de olika kommuntyperna får vi följande resultat. Av de 2 410 mkr som år 2018 investerades i identifierade portföljbolag, mottog bolag inom storstadskommuner 2 255 mkr (94 %); täta kommuner 131 mkr (5 %); och landsbygdskommuner 24 mkr (1 %). De identifierade portföljbolagen i storstadskommuner som under 2018 fick investeringar ifrån kombinationer av fondgrupper mottog sammanlagt 1 422 miljoner kronor eller 59 % av den totala VC-investeringsvolymen till identifierade portföljbolag. Resultaten visar att koncentrationstendenserna till storstadskommuner har ytterligare förstärkts jämfört med föregående år.

Figur 14 VC-investeringsvolym till identifierade portföljbolag år 2018, per investerande fondgrupp och portföljbolagens kommunsäte (mkr)

Not. Här redovisas endast data över de identifierade portföljbolagen. Notera också att andelen av investeringsvolymen som har gått till identifierade portföljbolag skiljer sig mellan de olika fondgrupperna (se Figur 10).

Not. Information om bolagens kommunsäte är hämtat ifrån Retriever i samarbete med SVCA.

Not. Kommuntypsfördelningen beskrivs i Tillväxtanalys (2014). Kommuntypsindelningen är avgränsad utifrån underlagsdata för år 2014.

4 Fakta om statistiken

4.1 Bakgrund och avgränsningar

Risikkapital är en samlingsterm för alla investeringar i ett företags ägarkapital.⁶ Då termen fått en bred, diffus och ibland till och med felaktig innebörd, har den i samtliga nordiska länder dock i stor utsträckning kommit att ersättas av andra termer. I internationella sammanhang används ofta den breda termen private equity. Detta begrepp har fått starkt fäste även i Sverige.

Företag behöver olika typer av ägande i olika faser av sin livscykel, och ett välfungerande ekosystem för företag kräver kapital i såväl tidig som sen fas av företagets utveckling, det vill säga såväl private equity-kapital till onoterade företag, som public equity, det vill säga kapital till redan börsnoterade företag.

Mer specifikt avser private equity-kapital sådana investeringar som i regel görs via mellanmän, oftast i form av fondstrukturer med kapital från institutionella investerare (såsom de svenska pensionsfonderna). Tillsammans med kapitalet tillhandahålls i regel även såväl branschkompetens som ett aktivt ägande, med målsättningen att bygga långsiktigt hållbara företag samt att skapa värdetillväxt i dessa.

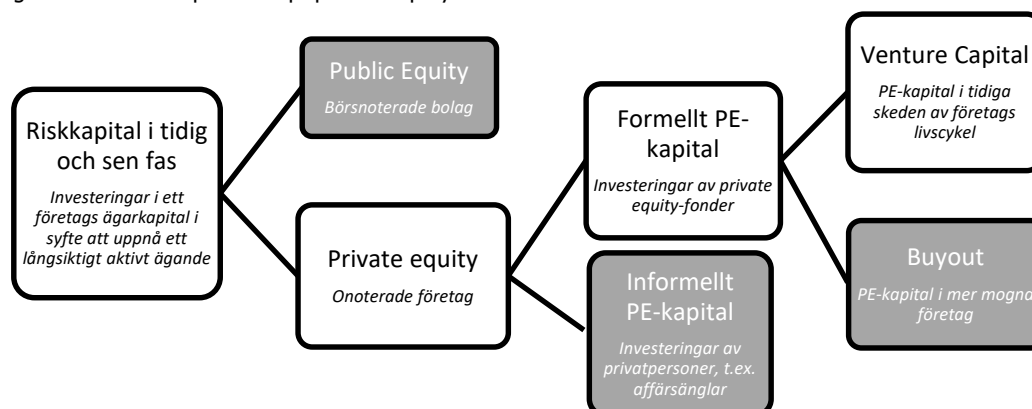
Private equity-kapitalet tillskjuts av såväl mer organiserade fondstrukturer (ibland kallat formella investeringar), som på en mer informell basis av mindre investerare såsom de så kallade affärsänklarna (ibland kallat informella investeringar).

Private equity-kapital i tidig fas används i regel till att finansiera utvecklingen av unga entreprenörsföretag med stor potential. Detta kallas ofta för venture capital. Private equity-kapital i senare fas kallas ofta för buyouts.⁷ I Figur 15 illustreras skillnaderna mellan begreppen ytterligare.

⁶ AIF-förvaltarutredningen (2012). SOU:2012:67, s. 258.

⁷ Nyman, M., Lundgren, J. & Rösiö, C.C. (2012).

Figur 15 Skiss över public resp. private equity

Källa: Sammanställt av Tillväxtanalys

Analyserna i denna rapport utgår ifrån datamaterial som har tillhandahållits av SVCA i samarbete med den europeiska private equity-föreningen Invest Europe. Samarbetet innebär att information om europeiska private equity-fonders aktiviteter (investeringar, avyttringar och kapitalanskaffning) samlas in via en gemensam paneuropeisk databas (European Data Cooperative (EDC)). Tack vare detta finns också möjlighet att följa utländska private equity-fonders investeringar i Sverige. Flertalet av de offentliga private equity aktörerna ingår i dessa data.

Datamaterialet som tillhandahålls från SVCA inkluderar formella investerare, dvs. privata såväl som offentliga private equity-fonder, och föreliggande rapport omfattar därmed private equity-kapital i onoterade bolag i tidiga tillväxtfaser s.k. venture capital. Studien omfattar dock inte private equity-investeringar i onoterade bolag i mogna faser (s.k. buyout) eller investeringar gjorda av privatpersoner företrädesvis affärsänglar. Data inkluderar inte heller industriella aktörer som investerar via sin balansräkning men som saknar uttalad exit-strategi.

4.2 Begrepp och definitioner

Nedan följer en sammanställning av de definitioner och begrepp som används i rapporten.

Private equity-fonder (eller bara fonder) kommer i denna studie att avse private equity-fonder som är inriktade mot venture capital-investeringar. Dessa private equity-fonder är slutna till formen, vilket innebär att det rör sig om ett långsiktigt ägande där andelarna är begränsade till antalet och inte kan lösas in på begäran från investerarna i fonden. Venture capital-fondernas syfte är att kanalisera kapital från investerare till företag (nedan Portföljbolag eller bara PB) i tidiga faser, genom investeringar i företagets egna kapital. Till skillnad från buyout-fonder som investerar i bolag i mer mogna faser och tar ägar kontroll över sina portföljbolag, investerar venture capital-fonder i huvudsak som minoritetsinvesterar. Genom styrelsrepresentation samt vetorättigheter tillförsäkras ofta en möjlighet att påverka de mest väsentliga besluten avseende portföljbolagen. Kapitalet investeras utifrån en på förhand bestämd, långsiktig tidshorisont.

4.3 Investeringsfaser

Venture capital investeringar delas in efter portföljbolagens olika utvecklingsfaser.

Figur 16 VC-investeringarnas olika faser

Källa: Dessa försvenskningar ("Sådd", "Upstart", etc.) av de engelska begreppen ("Seed", "Start-up", etc.) är gjorda av Tillväxtanalys

Följande beskrivningar av investeringsfaserna har tagits fram av SVCA, utgångspunkten har varit Invest Europes senaste beskrivningar.

Sådd (Seed): Finansiering innan det finansierade företaget har påbörjat serietillverkning / distribution i syfte att färdigställa forskning, produktdefinition eller produktdesign, inklusive marknadsföringsprover och prototyper.

Upstart (Start-up): Finansiering som ges till företag när produkten eller tjänsten är fullt utvecklad för att påbörja serietillverkning/distribution samt att täcka initial marknadsföring. Företaget kan vara under bildande eller kan ha varit verksamt under en kortare tid men kommer inte att ha sålt sin produkt kommersiellt än. Syftet med kapitalet är i de flesta fall att täcka investeringskostnader och initialt rörelsekapital.

Lansering/Annat tidigt stadium (Other early stage): Finansiering som lämnas till företag som har påbörjat kommersiell tillverkning men som behöver ytterligare kapital för att täcka ytterligare investeringskostnader och rörelsekapital innan de når break-even. Företaget går ännu inte med vinst.

Expansion/Sent stadium (Later stage venture): Finansiering som ges för ett verksamt bolag som eventuellt är lönsamt. Sent stadium brukar vara finansiering till bolag som redan finansieras av riskkapital. Typiskt i C eller D-rundor.

4.4 Fondkategorier vi valt att redovisa

Vi har valt att fördela investeringsdata över fyra typer av fonder; *Svenska Statliga*, *Svenska Privata*, *Utländska*, och *Oidentifierade*. Data tillåter många alternativa nedbrytningar men grupperingsvalet bygger på att vi har önskat göra statistiken någorlunda enkel att överblicka och producera.

Vår avgränsning av "Svenska statliga fonder" utgår ifrån att det finns primärt fem svenska statligt kontrollerade och finansierade förvaltare som bedriver företagsfinansiering med ägarkapital.⁸

- Industrifonden
- Almi Invest AB
- Innovationsbron AB (inordnades 2013 i Almi Invest AB)
- Fouriertransform (inordnades 2017 som dotterbolag i Saminvest AB)

⁸ Riksrevisionen (2014).

- Inlandsinnovation AB (inordnades 2017 som dotterbolag i Saminvest AB)

Dessa fem förvaltares fonder kallar vi *Svenska Statliga*, resterande fonder kategoriserar vi som *Svenska Privata* eller *Utländska* eller *Oidentifierade* efter fondens huvudsakliga rådgivningsbolags fysiska hemvist. Vi utgår alltså *inte* utifrån fondernas eller deras förvaltningsbolags juridiska hemvist.

4.5 Sekretess

I denna rapport redovisas datamaterial som ursprungligen kommer från den europeiska riskkapitalföreningen (Invest Europe), Tillväxtanalys har kunnat ta del av data i tredje led via SVCA. I vissa delar av rapporten är datamaterialet kompletterat med företagsdata köpta ifrån UC allabolag AB. SVCA är ägare till datamaterialet, men Tillväxtanalys förvärvar genom avtal rätt att nyttja materialet för analyser och statistikproduktion.

Tillväxtanalys har förbundit sig att behandla materialet som sekretesskyddat. Tillväxtanalys är en statistikansvarig myndighet och har enligt myndighetens instruktion rätt att bedriva forskning, vilket innebär att delar av verksamheten lyder under bestämmelserna om sekretess till skydd för enskild inom forskning och statistik enligt 24 kapitlet, 8 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), samt Tillväxtanalys föreskrift om särskild sekretess i 7§ i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Invest Europe

Underlagsdata för denna statistikrapport kommer ifrån Invest Europe. Relevant dokumentation kan hittas på www.investeurope.eu. Referensmetadata över Invest Europe:s databas finns hos Eurostat här:

http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/tin00141_esms.htm

4.6 Kommentarer på dataunderlaget

Enkätdata

Data samlas in av Invest Europe via projektet European Data Cooperative (EDC):

The purpose of the European Data Cooperative (EDC) is to serve as single data entry point for members of private equity and venture capital associations and other contributors across Europe. Data that was collected under previous data systems (PEREP, or the data systems of France Invest, Associazione Italiana del Private Equity, Venture Capital e Private Debt (AIFI), Asociación Española de Capital, Crecimiento e Inversión (ASCRI) and British Private Equity & Venture Capital Association (BVCA) was migrated in agreement with GPs to the new EDC database. Using one platform with a standardised methodology allows us to have consistent, robust pan-European statistics that are comparable across the region. Doing so will ensure that we produce the most comprehensive overview of Europe's private equity and venture capital markets available.

Det är alltså riskkapitalaktörerna själva som rapporterat in uppgifterna, klassificeringar av investeringar, investeringsfaser, typer av portföljbolag, etc. grundar sig därmed på aktörernas bedömningar.

Statistiska målstorheter

De statistiska storheter/parametrar som primärt skattas i det data som Tillväxtanalys utgår ifrån är enskilda ”venture capital investeringar” (VCI) från riskkapitalbolagsfonder till

(svenska) bolag (s.k. portföljbolag) med målet att avyttra desamma med vinst inom en överskådlig framtid.

Tillväxtanalys presenterar dessa data i denna rapport på två olika sätt. Vi visar totala VC investeringar per olika kategorier i kapitel 2 (Statistik över VC-investeringar 2008–2018) och i kapitel 3 behandlar vi data så att den parameter som vi är mest intresserade av – portföljbolagen – istället blir den primära enheten för observation. Vi summerar kort sagt alla enskilda investeringar (den ursprungliga enheten för observation) per portföljbolag och år. Vad gäller kategorisering av portföljbolagen så har vi valt den kategorisering av portföljbolaget som de största investerarna valt, även om mindre investerare kan ha gjort en annan bedömning. Denna portföljbolagscentrerade presentation ges i kapitel 3 (Statistik över identifierade portföljbolag

Bortfall

Antagligen saknas data över investeringar ifrån mindre aktörer. SVCA bedömer att sett till antalet investeringar så kan det inte uteslutas ett icke obetydligt antal mindre investeringar saknas i data. SVCA bedömer dock att sett till total volym av investeringar så är underlaget nära nog komplett. De eventuella VC-investeringar som saknas i data bedömer alltså SVCA vara de minst betydelsefulla.

Identifikationsproblem och imputering av organisationsnummer

I de data som Invest Europe levererar till SVCA saknas ibland portföljbolagens organisationsnummer. SVCA och Tillväxtanalys har därför samarbetat med att imputera organisationsnummer så långt som det varit möjligt.

Alla data uppdateras/revideras varje år

EDC reviderar löpande primärdata. På grund av detta riskerar uppgifterna i Tillväxtanalys årliga statistikrapporter att skilja sig mellan åren. Till exempel kan en historisk investering ifrån 2013, ha identifierats (kunnat knytas till ett visst organisationsnummer) först något eller några år senare

Källor

- AIF-förvaltarutredningen (2012). *Förvaltare av alternativa investeringsfonder*. SOU 2012:67. Stockholm: Finansdepartementet. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2012/10/sou-201267/>
- Nyman, M., Lundgren, J. & Rösiö, C.C. (2012). *Risikkapital: private equity- och venture capital-investeringar*. (2. uppl.) Stockholm: Norstedts Juridik.
- Riksbanken (2005). *Finansiell stabilitet (2005:1)*. Avsnitt: Risikkapitalbolagen i Sverige (s. 55f). Tillgänglig: http://archive.riksbank.se/Pagefolders/19702/FS_2005_1_sve.pdf
- Riksrevisionen (2014). *Statens insatser för risikkapitalförsörjning – i senaste laget*. RIR 2014:1. Tillgänglig: <https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2014/statens-insatser-for-risikkapitalforsorjning---i-senaste-laget.html>
- Tillväxtanalys (2014). *Bättre statistik för bättre regional- och landsbygdspolitik*. Tillväxtanalys rapport 2014:04. Tillgänglig: <http://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/rapport/rapportserien/2014-04-01-battre-statistik-for-en-battre-regional--och-landsbygdspolitik.html>
- Tillväxtanalys (2016). *Perspektiv på kapitalförsörjning – en antologi om företagens finansiering och statens roll*. Tillväxtfakta 2016. Tillgänglig: <http://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/tillvaxtfakta/tillvaxtfakta/2017-03-29-perspektiv-pa-kapitalforsorjning---en-antologi-om-foretagens-finansiering-och-statens-roll.html>

Tabeller

Tabellbilaga till rapporten finns att ladda hem på Tillväxtanalys hemsida (www.tillvaxtanalys.se), på samma sida som denna rapport tillgängliggörs. På vår hemsida: gå först på länken ”Statistik” och sedan på ”Risikkapitalstatistik”.

I tabellbilagan finns tabeller till samtliga figurer i denna rapport samt information om uppföljningsinvesteringar.

Upplysningstjänster

För ytterligare information kontakta:

Torbjörn Danell; 010-447 44 51, torbjorn.danell@tillvaxtanalys.se

Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att analysera och utvärdera statens insatser för att stärka Sveriges tillväxt och näringslivsutveckling. Genom vår kunskap bidrar vi till att effektivisera, ompröva och utveckla tillväxtpolitiken samt genomförandet av Agenda 2030.

I vårt arbete fokuserar vi särskilt på hur staten kan främja Sveriges innovationsförmåga, på investeringar som stärker innovationsförmågan och på landets förmåga till strukturomvandling. Dessa faktorer är avgörande för tillväxten i en öppen och kunskapsbaserad ekonomi som Sverige. Våra analyser och utvärderingar är framåtblickande och systemutvecklande. De är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Sakkunniga medarbetare, unika databaser och utvecklade samarbeten på nationell och internationell nivå är viktiga tillgångar i vårt arbete. Genom en bred dialog blir vårt arbete relevant och förankras hos dem som berörs.

Tillväxtanalys finns i Östersund (huvudkontor) och Stockholm.

Den kunskap vi tar fram tillgängliggör vi på www.tillvaxtanalys.se. Anmäl dig gärna till vårt nyhetsbrev för att hålla dig uppdaterad om våra pågående och planerade kunskapsprojekt. Du kan även följa oss på Twitter, Facebook och LinkedIn.

